

Validace

*„Vzpomínka je rájem, ze kterého
nechce být nikdo vypuzen“*

Jean Paul Richter

Validace



- Podle Naomi Feil
- Vývojová teorie pro **velmi staré, nedostatečně orientované či dezorientované lidi**
- Metoda, která odhaduje chování těchto lidí
- Specifická technika, která pomáhá starým lidem opět nabýt svou důstojnost (individuální validace, validace ve skupině)

Validace je...

... způsob komunikace a pomáhání dezorientovaným starým lidem

...praktický způsob práce s těmito lidmi, který pomáhá zmírnit stres, zachovat důstojnost a pocit životní pohody



Dezorientovaní, velmi staří lidé

- Nedokáží **flexibilně reagovat** v určitých situacích (způsob chování)
- Trvají na **zastaralých** rolích
- Musí se potýkat s **nepotlačitelnými** emocemi
- **Stahují se** z přítomnosti, aby byli schopni přežít
- Vykazují **ztráty kognitivní výkonnosti**

Dezorientace

- Vzniká ze **ztrát a neschopnosti se s nimi vyrovnat**
- Fyzické ztráty
(poškození mozku, smyslů, omezení hybnosti)
- Psychologické ztráty
(popírání těžkých ztrát, nevyřešené úkoly/krize vyžadují pozornost, krátkodobá paměť nahrazena dlouhodobou)
- Sociální ztráty
(změna statutu ve společnosti, ztráta důležitých rolí)
(Vicki de Klerk-Rubin)

Cíle velmi starých, dezorientovaných lidí

- Stáhnout se z bolestivé přítomnosti a **pocitu nepotřebnosti**
- Znovu prožívat **příjemné věci z minulosti**
- Mírnit nudu stimulací smyslových vzpomínek
- Řešit nezvládnuté konflikty vyjádřením pocitů
- Opět dosáhnout **pocitu identity** a osobní důstojnosti a najít **vnitřní klid** (Naomi Feil)

Základní potřeby

- Cítit se bezpečně, chráněn a milován
- Být aktivní, činný
- Moci vyjádřit pocity (emoce) a být vyslechnut

Základní postoje u validace

- Být otevřený a upřímný
- Komunikovat „na stejné úrovni“
- Sdílet pocity (emoce), ne hned utěšovat
- Ničemu se „nedívat“
- Respektovat přání a odstup
- Nenavrhovat ukvapená řešení
- Pokoušet se navázat kontakt

Principy validace - výběr

- Klienta je třeba **akceptovat** takového jaký je.
- Všichni lidé jsou cenní.
- Vždy existuje nějaký **důvod** pro jednání velmi starých, dezorientovaných lidí.
- Pokud je přítomnost příliš bolestivá, **stahují** se staří lidé **do sebe** a opětovně prožívají věci z minulosti.

Principy validace - výběr

- Vyjádřené **bolestivé emoce**, které jsou uznány, pochopeny slábnou. Ty, které jsou ignorovány a potlačovány zesilují.
- Naslouchat s **empatií**.
- Pocity, které prožíváme nyní mohou vyvolávat **podobné pocity z minulosti**.

Fáze demence

- **Lehká demence**
potřebují kontrolu a občasnou pomoc
- **Střední demence**
potřebují dohled a trvalou pomoc
- **Těžká demence**
odkázáni na péči okolí
- **Terminální**
zcela závislí na ošetrovatelské péči
(srov. Vágnerová 2007, Jirák 1999, Rahn a Mahnknopfová 2000)

Fáze demence (narušené orientace) – podle N. Feil

- **Nedostatečná, nešťastná orientace**
napjatý, uplakaný hlas, potlačuje emoce, obviňuje druhé, nařiká
- **Dezorientace v čase**
uvolněný, pomalé pohyby, monotónní hlas, přítomnost a minulost splývají
- **Opakující se pohyby**
oči často zavřené, inkontinentní, emoce vyjadřovány pohyby, nesouvislé věty, vyžaduje okamžité uspokojení emocí
- **Vegetování, mráкотný stav**
málo pohybů, oči zavřené, časté pohyby prstů

Videa

- Gladys Wilson and Naomi Feil (5:47)
<http://www.youtube.com/watch?v=CrZXz10FcVM>
- The Four Phases of Resolution (7:38)
<http://www.youtube.com/watch?v=pH6pJ1mEUpA>